

**Program usuwania azbestu i
wytrobów zawierających azbest z
terenu gminy Miłoradz
na lata 2009 - 2032**

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Informacje na temat azbestu.....	3
2.1. Budowa i rodzaje azbestu.....	3
2.2. Zastosowanie azbestu.....	4
2.3. Szkodliwość azbestu.....	4
3. Cel i zadania programu.....	5
4. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające.....	7
5. Diagnoza stanu z 2008 r.....	8
6. Założenia i harmonogram realizacji programu.....	9
7. Finansowe aspekty realizacji programu.....	11
8. Podsumowanie.....	12
9. Załączniki.....	13
9.1. Obowiązujące ustawy i rozporządzenia dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością.....	13
9.2. Wykaz podmiotów posiadających aktualne decyzje w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest.....	15

1. Wstęp

W wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej rezolucji w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (z dnia 19 czerwca 1977 r. Monitor Polski Nr 38, poz. 373) oraz ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (z dnia 19 czerwca 1997 r., Dziennik Ustaw z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późniejszymi zmianami), 14 maja 2002 r. przyjęto 30 - letni Program usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest stosowanych na terytorium Polski. W związku z zagrożeniem jakie niesie ze sobą obecność włókien azbestowych w powietrzu, program jest jednym z priorytetowych działań dla ochrony zdrowia i środowiska. Choć azbest dobrze zabezpieczony nie stanowi niebezpieczeństwa dla zdrowia, to uszkodzony chociażby w wyniku mechanicznej obróbki lub kwaśnych deszczy może stać się przyczyną takich chorób jak pylica azbestowa, rak płuc i inne zmiany w płucach. Obecnie nie wiadomo jaka minimalna ilość pyłu azbestowego wywołuje choroby.

Istnieje wiele wyrobów, do produkcji których używano azbestu, głównie stosowane w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne.

Prawidłowe zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest zapewnia bezpieczeństwo jedynie przez około 30 lat. Potem stan techniczny większość z nich zdecydowanie się pogarsza. Dlatego też jedynym sposobem wykluczenia niebezpieczeństwa związanego z azbestem jest jego stopniowe usuwanie z otoczenia z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy oraz ochrony środowiska. Prace te muszą być zakończone do końca 2032 roku. Pozbycie się wyrobów zawierających azbest wymaga przygotowania odpowiedniej infrastruktury w postaci składowisk niebezpiecznych odpadów, firm remontowych i transportowych przeszkolonych do pracy z azbestem.

Zadanie likwidacji zagrożenia wynikającego z obecności wyrobów zawierających azbest w naszym otoczeniu powierzone jest urzędом na szczeblu centralnym oraz terytorialnym. Szczegółowe wytyczne określone w ustawach i aktach wykonawczych nałożyły na gminy szereg obowiązków.

2. Informacje na temat azbestu

2.1. Budowa i rodzaje azbestu

Azbest to nazwa minerału włóknistego występującego w przyrodzie, który pod względem chemicznym jest uwodnionym krzemianem różnych metali. Sześć minerałów z grupy serpentynów i amfiboli powszechnie występuje w skorupie ziemskiej. W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do eksploatacji, a sam azbest występuje na Dolnym Śląsku jako zanieczyszczenie złóż innych surowców mineralnych, między innymi melafiru, gabra, rudy niklu czy magnezytu. Z uwagi na brak w Polsce złóż azbestu nadających się do eksploatacji, surowiec stosowany dawniej do produkcji w naszym kraju importowano głównie z byłego ZSRR i Kanady. W latach 70-tych ubiegłego wieku sprowadzano do kraju około 100 tysięcy ton azbestu rocznie.

W zależności z jakim metalem krzemiany tworzą związek wyróżnia się kilka typów azbestu o różnej szkodliwości dla zdrowia. Najgroźniejszy jest azbest niebieski – a największe zastosowanie przemysłowe ma azbest biały.

Wyroby zawierające azbest oraz odpady azbestowe można podzielić w zależności od trwałości i ilości zastosowanego spoiwa wiążącego na:

- miękkie (łamliwe, kruche),
- twarde (niekruche, sztywne).

„wyroby miękkie” – których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60% udziale azbestu w produkcji oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.

„wyroby twarde” – których gęstość objętościowa jest większa niż 1000kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

2.2. Zastosowanie azbestu

Azbest jest znany od bardzo dawna, badania archeologiczne prowadzone w Finlandii dowiodły, iż azbest był już stosowany od około 4500 lat. W Europie Południowej znany jest od ponad 2500 lat. Zapiski w kronikach donoszą, że azbest od XV do XIX wieku dodawany był do różnych surowców w celu uzyskania, m. in. knotów do świec, niepalnego papieru, skóry, a także do wyrobów tekstylnych np. sukna na płaszcze. Jednak szerokie zastosowanie uzyskał w ostatnich 100 latach w około 3 tysiącach wyrobów przemysłowych. Służył on do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. Trwałość płyt azbestowo – cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy.

Azbest ma wyjątkowe właściwości chemiczne i fizyczne takie jak:

- odporność na wysoką temperaturę (temperatura rozkładu i topnienia ok. $1500\text{ }^{\circ}\text{C}$),
- odporność na chemikalia, kwasy, zasady, wodę morską,
- odporność na ścieranie,
- dużą sprężystość i wytrzymałość mechaniczną,
- jest izolatorem termicznym i elektrycznym,
- znaczna elastyczność,
- niskie przewodnictwo ciepła.

Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1.350 mln m^2 płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo – cementowe, których jest około 600 tysięcy ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to około 60 tysięcy ton. Masę będących w użyciu wyrobów małowabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tysięcy ton.

Obecnie na terytorium Polski produkcja, stosowanie oraz obrót azbestem i wyrobami zawierającymi azbest jest zabronione pod odpowiedzialnością karną (kara grzywny, ograniczenia lub pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat) na podstawie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest.

2.3. Szkodliwość azbestu

W latach 80-tych ubiegłego wieku stwierdzono, że oprócz niezaprzeczalnych pozytywnych właściwości azbestu istnieją również jego negatywne strony. Wiąże się to przede wszystkim z włóknistą strukturą tego materiału. Potwierdzone zostało rakotwórcze

działanie włókien azbestu na organizmy żywe. Jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien, zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na występowanie i typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien.

Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu, a narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy),
- łagodnych zmian opłucowych,
- raka płuc (najpowszechniejszego nowotworu złośliwego, powodowanego przez azbest),
- międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej, nowotworów o wysokiej złośliwości.

Nie ma w Polsce dokładnych danych dotyczących liczby osób, w przeszłości narażonych zawodowo, oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo. Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu, pochodzącym z tak zwanych „dzikich wysypisk odpadów” – szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie – w coraz większym stopniu – z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach i elewacjach budynków.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych

3. Cel i zadania programu

Celem Programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjęty przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. zakłada oczyszczenie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie wyrobów zawierających azbest.

Jednocześnie nakłada on na samorząd gminny następujące zadania:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierającymi azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest).

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) informacji oraz corocznej aktualizacji informacji o:
  - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
  - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- a) uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- b) przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- c) opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
  - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
  - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
  - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
  - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,

- zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- d) zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- e) złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004 r. Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu. Lista wyspecjalizowanych jednostek posiadających stosowne zezwolenia stanowi załącznik Nr 2 do niniejszego programu.

4. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające

Od 1997 r. na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (jednolity tekst Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.). W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Szczegółowy ich wykaz zawiera załącznik Nr 1 do niniejszego opracowania. Uzupełnieniem aktów prawnych w przedstawionym zakresie jest „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy, powiaty i województwa.

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku. W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

5. Diagnoza stanu z 2008 r.

Niezbędnym warunkiem do sporządzenia prawidłowej diagnozy jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu określająca w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

Stopnie pilności dzielimy na:

- I stopień pilności oznacza bezzwłoczną wymianę lub naprawę ocenionych wyrobów zawierających azbest;
- II stopień pilności oznacza konieczność ponownej oceny stanu wyrobów zawierających azbest w czasie do 1 roku;
- III stopień pilności konieczność ponownej oceny stanu wyrobów zawierających azbest w terminie do 5 lat.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004 r. Od tego roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania wojewodzie albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęto dane w zakresie ilości pokryć dachowych zawierających azbest pozyskane od sołtysów i mieszkańców poszczególnych miejscowości naszej Gminy w październiku 2007 r. oraz pomiarów wykonanych przez pracowników Urzędu Gminy Miłoradz. Inwentaryzacja ta jest podstawą opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miłoradz.

Lp.	Nazwa sołectwa	Ilość wyrobów azbestowych łącznie w m2	Łączna liczba budynków	Liczba budynków mieszkalnych, na których znajduje się azbest	Powierzchnia azbestu na budynkach mieszkalnych	Liczba budynków gospodarczych, na których znajduje się azbest	Powierzchnia azbestu na budynkach gospodarczych
1	Bystrze	4460	20	10	1070	10	3390
2	Gnojewo	4960	14	5	450	9	4510
3	Kończewice	9815	24	11	3792	13	6023
4	Mątowy Małe	2840	14	6	765	8	2075
5	Mątowy Wielkie	9040	37	17	3190	20	5850
6	Miłoradz	6524	19	9	1954	10	4570
7	Pogorzała Wieś	4638	15	9	2068	6	2570
8	Stara Kościelnica	8697	24	7	1517	17	7180
9	Stara Wisła	7546	16	5	2780	11	4766
	Ogółem	58520	183	79	17586	104	40934

W gminie Miłoradz znajduje się 58 520 m² pokryć dachowych zawierających azbest, w tym na budynkach mieszkalnych 17 586 m², na budynkach gospodarczych 40 934 m² oraz 3 000 mb rur azbestowo-cementowych.

Na terenie gminy Miłoradz wyroby zawierające azbest zinwentaryzowane są przede wszystkim w postaci płyt azbestowo-cementowych (pokrycia dachowe) na budynkach mieszkalnych i gospodarczych oraz jako sieć z rur azbestowo-cementowych.

Na terenie województwa pomorskiego odpady azbestowe są obecnie przyjmowane w Zakładzie Utylizacji Odpadów Gliwa Mała – gmina Kwidzyn, Składowisko Odpadów Stałych w Bierkowie koło Słupska oraz w ” EKO DOLINA” Sp. z o.o. Łężyce – gmina Wejherowo.

6. Założenia i harmonogram programu

Realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miłoradz na lata 2009 – 2032” będzie procesem długofalowym i ograniczonym możliwościami finansowymi samorządu oraz zarządców i właścicieli budynków. Wykonanie programu powierza się Wójtowi Gminy Miłoradz. Jego realizacja będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie w następujących obszarach:

Lp.	Działania	Termin realizacji
1	Utworzenie bazy danych o ilości i lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.	2008
3	Edukacja mieszkańców dotycząca szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania.	2009-2010
4	Pomoc właścicielom i zarządcom budynków w usuwaniu wyrobów zawierających azbest poprzez system edukacyjny i finansowy	2010-2032
5	Pomoc finansowa w usuwaniu odpadów zawierających azbest - dokładne zasady udzielania dofinansowania zostaną określone w regulaminie udzielania dofinansowania do poniesionych kosztów usuwania azbestu ze środków budżetu gminy oraz Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej . - Rada Gminy Miłoradz będzie uchwałała corocznie w budżecie gminy stosowne środki na realizację programu	2009-2032

6	Działania w kierunku pozyskania funduszy ze środków zewnętrznych. W przypadku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych np. Wojewódzki czy Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze strukturalne, Fundacja EkoFundusz i innych kwota przeznaczona na realizację programu ulegnie zwiększeniu co przyspieszy proces usuwania azbestu z terenu gminy Miłoradz.	2010-2032
8	Monitoring realizacji programu i okresowe raportowanie jego realizacji.	co dwa lata
9	Okresowa weryfikacja i aktualizacja programu oraz bazy	co dwa lata

Wskaźniki monitorowania programu

Lp.	Wskaźniki monitoringu	Jednostka miary
1	Ilość odpadów zawierająca azbest z obszaru gminy przed rozpoczęciem realizacji programu	m ²
2	Ilość odpadów zawierających azbest z obszaru gminy w kolejnych latach realizacji programu	m ²
3	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji programu	%
4	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	PLN/rok

7. Finansowe aspekty realizacji programu

Program zakłada, że usuwanie wyrobów zawierających azbest odbywać się będzie ze wsparciem finansowym ze środków publicznych – budżetu Gminy. Wysokość udziału tych środków zależna jest od możliwości finansowych w danym roku budżetowym oraz ilości składanych wniosków i corocznie będzie określana w budżecie gminy. Wsparcie może dotyczyć pokrycia części kosztów demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwiania powyższych wyrobów.

Szczegółowe warunki i procedury pomocy finansowej dla właścicieli budynków oraz ich zarządców podejmujących się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest zostaną określone w „Regulaminie udzielania dofinansowania do poniesionych kosztów usuwania azbestu”, który zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy Miłoradz.

Na terenie gminy zinwentaryzowano do dnia 31.12.2007 r. **58 520 m²** wyrobów zawierających azbest. Można przyjąć, iż wielkość ta będzie się zwiększała w momencie przyjęcia przez Radę Gminy Miłoradz uchwały o dofinansowaniu prac związanych z utylizacją azbestu.

Przy założeniu, że realizacja programu potrwa 22 lata (rok 2010 – prace przygotowawcze), średniorocznie powinno się usuwać minimum **2 660,00 m²** pokryć dachowych, które zostały zinwentaryzowane.

W programie nie uwzględnia się wydobycia **3 000mb** rurociągów z rur azbestowo-cementowych, które sukcesywnie będą wymieniane przez eksploatatora sieci tj. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłoradzu.

Przyjmując, że średni koszt usuwania, transportu i unieszkodliwiania płyt falistych (eternitu) wynosi na terenie naszego powiatu według informacji uzyskanych w IV kwartale 2007 r. około **25 zł/ m²** łączny koszt ich usunięcia wynosi **1 463 000,00 zł**.

Rocznie, przez okres 22 lat należałoby przeznaczać na ten cel **66 500,00 zł**. (wg cen z końca 2007 r.).

Rozważyć można następujące warianty finansowania przy założeniu, że corocznie na ten cel będzie można zabezpieczyć w budżecie gminy środki w wysokości 10 000- 20 000 zł. Warianty obejmowałyby dofinansowanie tylko osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych.

Koszt usunięcia 100 m² pokrycia dachowego z transportem i unieszkodliwieniem wynosi **2 500 zł**.

Wariant 1.

W przypadku dotacji całości kosztów związanych z usunięciem, transportem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest, środki przeznaczone przez Gminę wystarczą na usunięcie 600 m² pokryć dachowych rocznie.

Wariant 2.

W przypadku przyjęcia, iż dotacja obejmuje 50% kosztów związanych z usunięciem, transportem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest, pozostałe 50 % pokrywa właściciel budynku, środki przeznaczone przez Gminę wystarczą na usunięcie 1 200 m² pokryć dachowych rocznie.

Wariant 3.

Przyjmując dotację obejmującą wyłącznie koszty utylizacji odpadów (koszt składowania 1 Mg odpadów zawierających azbest w najbliższym Zakładzie Utylizacji Odpadów w Gliwie Małej, powiat Kwidziński wynosi 428 zł na koniec 2007 r.), środki przeznaczone przez gminę pozwolą rocznie na dopłatę właścicielom na usunięcie azbestu do 3 115,30 m² pokryć dachowych.

W każdym z tych wariantów właściciel nieruchomości sam odpowiada za zakup i położenie nowego pokrycia dachowego.

Z przedstawionych wariantów wynika, że finansowe możliwości gminy są w tym zakresie niewielkie. Niezbędne są działania w celu pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych.

8. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Usuwanie wyrobów zawierających azbest w ostatnich latach stanowi priorytet w walce z odpadami niebezpiecznymi ze względu na zagrożenie zdrowia ludzi i ochronę środowiska. Okres usunięcia wyrobów azbestowych na terytorium Polski określono na lata 2003 – 2032. Jednocześnie należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Miłoradz w latach 2009 – 2032” wskazuje w celach i zadaniach dla gminy Miłoradz priorytet

dotyczący bezpiecznego usunięcia i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest. Opracowanie programu usuwania azbestu stanowi jedno z zadań samorządu gminnego określonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, bardziej precyzyjnie planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

9. Załączniki

9.1. Obowiązujące ustawy i rozporządzenia dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością.

- 9.1.1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (jednolity tekst Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.).
- 9.1.2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (jednolity tekst Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.).
- 9.1.3. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.).
- 9.1.4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (jednolity tekst Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.).
- 9.1.5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.).
- 9.1.6. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.).

- 9.1.7. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.).
- 9.1.8. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. z 1996 r. Nr 19, poz. 231).
- 9.1.9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206).
- 9.1.10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. z 2001 r. Nr 152, poz. 1737).
- 9.1.11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1439).
- 9.1.12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. z 2002 r. Nr 191, poz. 1595).
- 9.1.13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 z późn. zm.).
- 9.1.14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1, poz. 12).
- 9.1.15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. z 2002 r. Nr 220, poz. 1858).
- 9.1.16. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 236, poz. 1986).
- 9.1.17. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.).
- 9.1.18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. z 2003 r. Nr 61, poz. 549).

- 9.1.19. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 120, poz. 1126).
- 9.1.20. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1876).
- 9.1.21. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649).
- 9.1.22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzaju przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.).
- 9.1.23. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 280, poz. 2771 z późn. zm.).
- 9.1.24. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. z 2005 r. Nr 186, poz. 1553).
- 9.1.25. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824).
- 9.1.26. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 260, poz. 2176 z późn. zm.).
- 9.1.27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2006 r. Nr 30, poz. 213).

9.2. Wykaz podmiotów posiadających aktualne decyzje w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest od 2002 r. (zatwierdzony program gospodarki odpadami niebezpiecznymi)

Nr sprawy	Nazwa firmy	Adres	Telefon	Ważna do:
OS-7661-5/02	Przedsiębiorstwo Budowlane WARKO Jacek Kopisto	ul. Słowackiego 16 82-500 Kwidzyn	tel. 261 20 96 kom. 601 712 428	maja 2012 r.

OS-7661-7/02	Przedsiębiorstwo Budowlane RECON Sp. z o.o.	ul. Grzegorza z Sanoka 4 80-804 Gdańsk	tel. 058 344 15 15 kom. 504 095 600	czerwca 2012 r.
OS-7661-11/03	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Abba-Ekomed” Sp. z o.o.	ul. Poznańska 152 87-100 Toruń	tel. 056 651 36 67	stycznia 2010 r.
OS-7661-16/03	Przedsiębiorstwo Budowlano-Handlowe „HABUD” s.c. Zdzisław Gałęza i Stefan Hamadyk	Al. Wojska Polskiego 91 82-200 Malbork	tel. 055 273 51 84	lipca 2013 r.
OS-7661-18/03	Przedsiębiorstwo Robót termoizolacyjnych i Antykorozyjnych TERMOEXPORT	ul. Żurawia 24/7 00-515 Warszawa	tel. 022 821 34 67 fax 022 821 41 75	listopada 2013 r.
OS-7661-19/03	Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO”	ul. Zamoyskiego 51 22-400 Zamość	tel. 084 62 730 13	grudnia 2013 r.
OS-7661-03/04	Zakład Remontowo-Budowlany Stanisław Karolczak	ul. Przełajowa 10/56 94-044 Łódź	tel. 042 686 67 37 kom. 0602 45 52 52	kwietnia 2013 r.
OS-7661-04/04	Zakład Robót Ogólnobudowlanych Stanisław Repiński	ul. Fałata 10 83-400 Kościerzyna	tel. 058 680 19 31	kwietnia 2014 r.
OS-7661-05/04	Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o.	ul. Graniczna 6, Reguły 05-816 Michałowice	tel. 022 723 20 61	maja 2014 r.
OS-7661-20/04	„DEVICE” Sp. z o.o.	ul. Matemblewska 2b 80-283 Gdańsk	tel. 342 52 29 tel./fax 341 00 74	października 2014 r.
OS-7661-22/04	Przedsiębiorstwo Usługowo-Transportowe „OLTRANS”	ul. Lipowa 6 84-123 Połchowo	tel. 058 673 88 57 fax.058 676 62 72 kom.0 691 990 693	grudnia 2014 r.
OS-7661-23/04/05	INWEST Sp. z o.o.	ul. Traugutta 1 44-100 Gliwice	tel. 032 279 07 79	stycznia 2015 r.
OS-7661-	Przedsiębiorstwo	ul. Armii	tel. 022 812 76 27	stycznia

24/04/05	„Sintac-Polska” Sp. z o.o.	Krajowej 86 05-075 Wesola	022 812 76 27 022 812 45 93 fax. 022 812 53 92	2015 r.
OS-7661-1/05	Przedsiębiorstwo „RAMID” Mirosław Dec	ul. Kowalskiego 1/54 03-288 Warszawa	tel.022 525 25 55 022 509 199 917 fax.022 525 25 50	marca 2015 r.
OS-7661-2/05	Firma Remontowo- Budowlana „Zen- Rem” Zenon Grabieszczenko	ul. Panieńska 23/24 m.14 80-804 Gdańsk	tel. 0 501 247 816 fax. 058 301 54 18	marca 2015 r.
OS-7661- 10/05	Zakład Remontowo- Budowlany”AMBR OŻY” Spółka Jawna Wiesława Śliwińska Kazimierz Ambroży	ul. Meissnera 1/3 lok.222 03-982 Warszawa	tel./fax 831-07-64	czerwca 2015 r.
OS-7661- 12/05	Zakład Ogólnobudowlany Leon Kiliński	Martąg 10 82-230 Nowy Staw	tel. 0 602 619 415	czerwca 2015 r.
OS-7661- 13/05	Zakład Usługowo- Handlowy „MAXMED” Marcin Murzyn	ul. Źródłana 4 84-230 Rumia	tel. 058 671 85 63 tel/fax 058 671 48 82	czerwca 2015 r.
OS-7661- 14/05	Zakład Ogólnobudowlany ”Profil- Dach” Marek Bogdanowicz	ul. Kwiatowa 43 82-433 Mikołajki Pomorskie	tel/fax 055 277 00 05	czerwca 2015 r.
OS-7661- 15/05	„GAJAWI” P.P.H.U. Gabriel Rogut	ul. Kopernika 56/60 90-553 Łódź	tel. 501 028 153 fax. 042 688 43 70	czerwca 2015 r.
OS-7661- 16/05	„ALBEKO” Sieger Sp. J.	87-510 Kotowy gm. Skrwilno	tel./fax 054 280 02 88	czerwca 2015 r.
OS-7661- 18/05	P.P.H.U. „EKO- MIX”	ul. Grabiszyńska 163 50-950 Wrocław	tel./fax 071 332 45 00 tel. 071 332 41 61 tel. 071 361 30 41	sierpnia 2015 r.
OS-7661- 19/05	„ALGADER HOFMAN” Sp. z o.o.	ul. Wólczyńska 133 budynek 11 B 01-919 Warszawa	tel. 022 864 94 97 fax. 022 864 94 99	września 2015 r.

OS-7661-20/05	Usługowy Zakład Izolacji Budowlanej Janusz Gleba	ul. Pelplińska 15, Janowo 83-211 Jabłonowo	tel. 0 601 63 52 63 tel./fax 058 562 24 35	września 2015 r.
OS-7661-21/05	Przedsiębiorstwo „Transport-Metalurgia” Sp. z o.o.	ul. Reymonta 62 97-500 Radomsko	tel. 44 685 41 35 fax. 44 685 42 90	października 2015 r.
OS-7661-22/05	Przedsiębiorstwo Budowlano-Remontowe „BUDEX” Bogdan Jędraszewski Mirosław Hetmański	ul. Hanny Hass 52 83-110 Tczew	tel. 530 06 62 tel./fax 530 06 63 kom. 0 601 671 542	października 2015 r.
OS-7661-23/05	P.H.U. “POLDACH” Jacek Supiński Piotr Supiński	ul. Derdowskiego 14 83-200 Starogard Gdański	tel. 058 562 56 05 0 503 005 234	października 2015 r.
OS-7661/29/05	T.K.J. Matuszewski Spółka Jawna	ul. Por. Krzycha 5 86-300 Grudziądz	tel. 056 465 48 88 fax. 056 465 48 92	marca 2016 r.
OS7661/30/05/06	AM Trans Progres Sp. z o.o.	ul. Sarmacka 7 61-616 Poznań	tel. 48 61 656 97 37 fax. 48 61 656 95 50	marca 2016 r.
OS-7661/3/06-6	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	ul. Gen de Gaulle’a 70 82-200 Malbork	tel. 055 647 90 38 fax. 647 91 62	marca 2016 r.
OS-7661/4/06	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „JUKO” Jerzy Szczukocki	ul. 1-go Maja 25 97-300 Piotrków Trybunalski	tel. 044 732 69 63 044 732 69 64 044 732 69 65 tel./fax 044 649 94 23 044 649 94 24	marca 2016 r.
OS-7661/5/06	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Perfekt” Monika Stolarz	ul. Suchostrzygi Dworzec 4 83-110 Tczew	tel. 0 609 087 962	kwietnia 2016 r.
OS-7661/9/06	Usługi Budowlane „DACH-BUD” Piotr Pasik	ul. Grunwaldzka 9/6 14-200 Iława	tel. 089 649 30 00 kom. 0 604 337 833	czerwca 2016 r.
OS-7661/11/06	„EDKAR” Prace ogólnobudowlane Wanda i Edward Krzesiński	ul. Rypińska 14 82-550 Prabuty	tel. 055 278 23 16	czerwca 2016 r.

OS-7661/13/06	Zakład Instalacyjno-Elektromechaniczny "MITRON" Gerard Ossowski	ul. Cegielnia 3 83-400 Kościerzyna	tel. 058 686 31 62	września 2016 r.
OS-7661/15/06	„GAJA DACHY” Centrum Budownictwa Zdzisław Szejner	Aleja Wojska Polskiego 90 A 82-200 Malbork	tel./fax 055 272 33 02	września 2016 r.
OS-7661/4/07	„MASS-DEK” Zakład Usługowo-Handlowy	Ul. Głowackiego 41 83-110 Tczew	Tel. 605 632 827	Maja 2017 r.
OS-7661/7/07	Usługi Ogólnobudowlane – Remontowe „BUDMAR” Mariusz Grosh	Ul. Osińskiego 7B/3, 82-400 Sztum	Tel. 513 054 630	Lipca 2017 r.
OS-7661/11/07	M.M. „INVEST”	Al. Wojska Polskiego 90a, 82-200 Malbork	tel./fax 055 273 23 09	października 2017 r.